

Family

LOUIS JANSSENS

Gekende ruimtes
opnieuw met
verhaalstof
bedwelmen

Tijs Fastré

Gezien op 21 oktober 2025

30CC Minnepoort

RECENSIEWORKSHOP

Deze recensie werd geschreven in het
kader van 'Leuven Kritiek'

Met 'FAMILY' brengt Louis Janssens een traditioneel soort verteltheater. Tegelijkertijd bewijst hij dat ook een voorstelling zonder vernieuwing als grootste inzet scherp én eigenzinnig eigentijds kan zijn.

14 NOVEMBER 2025

Tolstoy's *trope* over gelukkige en ongelukkige gezinnen is genoegzaam bekend. In ons tijdsgewricht gaat die stelling echter totaal voorbij aan de veelheid aan banden die het concept 'familie' of 'gezin' uitmaakt. De ruimte daarvoor lag ten tijde Tolstoy misschien anders, maar in 2025 zijn woorden net iets beter in staat om uit hun soms beklemmende hokjes te ontsnappen en kunnen ze – in bepaalde gemeenschappen – vrijelijker rondgrazen.

Het aankaarten van de familiethematiek is, zeker binnen het kunstenveld, geen nieuw gegeven. Louis Janssens' meest recente worp lijkt echter noch in thema, noch in vorm per se in te zetten op vernieuwing. De nog steeds jonge maker levert met deze voorstelling opnieuw een intimistische voorstelling af in lijn van zijn eerdere voorstellingen: in 'ANALOOG' bevolkte hij in gesprek met Willem de Wolf een kleine scène terwijl ze zich rustig bogen over hun respectievelijke generaties, onderwijl rondwandeland of dansend. In zijn vorige voorstelling 'Desire' spraken vier spelers in ontblote bovenlijven een voorstelling lang onbeweeglijk en dicht tegen elkaar aanleunend over hun ervaringen rond queer liefde en verlangen.

De scène ademt en geeft ruimte, de spelers vullen die in.

Door Janssens' oeuvre ontrolt zich een voorkeur voor theater dat de nadruk legt op het woord. Spelers groeien op scène zichtbaar naar elkaar toe, doen dat met compacte gebaren en ogen steeds meer bereid tot onderling en intiem contact. Ook 'FAMILY' heeft diezelfde opzet. Centraal op het toneel staat een lange houten keukentafel, het tafelblad volledig leeg, ongedekt. Het is het enige decorstuk en het tekent zich af tegen een zwart vierkant doek dat de achtergrond vult als een projectiescherm. Beide lijken elementen waarop de verhalen die volgen zich spiegelen. De scène ademt en geeft ruimte, de spelers vullen die in.

Een voor een verschijnen die spelers. Zo treden ze elkaar – en het publiek – tegemoet op het toneel dat ze daarna blijven delen. Ze brengen elk afzonderlijk het verhaal van hun coming out en de reacties daarop. Reacties die variëren maar tegelijk duidelijk maken dat elk verhaal steeds opnieuw werd beleefd en ondergaan, en nu moet worden verteld. Zo maken ze van hun afzonderlijke ervaringen een gedeeld gegeven.

De vertelvormen van de meeste personages wijken daarbij weinig van elkaar af. Eén enkele keer laat er een – Janssens zelf, die pronkerig zijn eigen begrafenis uiteenzet – zich met grootse gebaren gelden onder theatrale Bach-begeleiding. Meestal wordt er echter kalm verteld, met schuchtere handgebaren en met ingespannen blik, terwijl de woorden zich vormen. Het merendeel van de anekdotes begint vanuit een 'Ik...' en volgt zijn eigen spoor. Dat verhindert ze echter niet om uit te monden in een grotere, gedeelde stroom. De wegen van de verhalen variëren maar er is een gemeenschappelijke richting, samen vloeien ze verder.

Verlangen naar een thuis

Op die manier tekent 'FAMILY' lijnen over de generaties en leeftijden heen. Thema's als de manier waarop een queer persoon nog steeds 'uit de kast' moet komen of 'het gesprek' moet aangaan keren terug en weven de verhalen tot een wijdschakeerde voorstelling. Ze tonen hoe hardnekkig bepaalde gevoelens of obstakels zijn, hoe elk kind hunkert naar verbondenheid, iedereen verlangt zichzelf te kunnen zijn (wat dat dan ook mag zijn, of hoe dat ook steeds verandert) en te weten – te voelen – wat een 'thuis' is.

Anno 2025 zijn rustig vertellen en luisteren daden van betekenis.

De personages geven elkaar de ruimte om verhalen te vertellen en luisteren zelf ook aandachtig – niemand zet een ander in de schaduw, als gemeenschap maken ze het sterkste licht. Zo puurt 'FAMILY' haar intieme opzet in haar voordeel uit. De voorstelling is gelaagd en steunt op een geheel van menselijke, bijna banale verhalen waarvan de samenspraak politiek wordt. Anno 2025 zijn rustig vertellen en luisteren daden van betekenis.

'FAMILY' (h)erkent dat het 'theater' is – een hoedanigheid van spel en spelen – maar beseft dat er altijd een inzet is: de scène is geen neutrale plek, ze is een ontmoetingsplaats die wordt ingenomen door particuliere lichamen. Lichamen die zowel een fysieke als een politieke ruimte opeisen. Zeker bij een voorstelling vol vertellingen van queer spelers die evengoed herkenbaar zijn voor een publiek waarin zich non-queers bevinden.

Opwaaiende stofdeeltjes

Al doen de verhalen bekend aan, 'FAMILY' toont hoe in het vertellen én in het luisteren een gemeenschap ontstaat. Janssens stoft in een tijd van bombastisch theater gekende vormen af en maakt een publiek zo opmerkzaam voor de opwaaiende stofdeeltjes die rond stuiven – je ziet hoe ze rustig glanzen op een bijna lege scène. Elk verteld verhaal weerspiegelt er nog een resem onvertelde in: de ervaringen van zij die (nog) niet durven of kunnen spreken. Er staan zes stoelen aan tafel. De zesde, nog vrije stoel, staat gekeerd naar het publiek. Je hoeft alleen maar aan te schuiven.